

AgEcon SEARCH

RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

A növénytermelés köréből W. J. Jegorov moszkvai egyetemi tanár távollétében annak német tanítványa ismertette a podzol talajokon 50 éven keresztül végzett vetésforgós és monokultúras, valamint trágyázásos kísérletek eredményeit. G. Könncke hallei egyetemi tanár a növénytermelési tanszéknek és a növénytermelési kutatóintézetnek a több-termelés érdekében végzett kutatómunkáját, valamint az etzdorfi kísérleti gazdaságban 15 év óta folytatott vetésforgós kísérleteit ismertette. *Lehoczky* László budapesti egyetemi docens a szántási sebesség növelésével elérhető termésközvetlen lehetőségeiről értekezett; I. Barbat kolozsvári egyetemi tanár a búza-, az ősziárpa-, az alma- és az ősziaracktermelés példáján mutatta be növényélettani kísérleteinek eredményeit, amelyek a hozamok fokozását szolgálják.

Végül E. Spaldon nyitrai egyetemi tanár számolt be a búza termésközvetlen érdekében végzett nitrogéntrágyázási kísérleteiről.

A hallei egyetem mezőgazdasági kara körültekintően gondoskodott arról is, hogy a külföldi vendégek szakterületeik sajátos problémáinak, illetve az előadások által felvetett gondolatoknak megvitatására a jelenlévő német és külföldi szakemberekkel megbeszéléseket folytathassanak.

Az ünnepségek utolsó napja tanulmányi kirándulásokkal telt el.

Az ünnepségek és tanácskozások résztvevői mind az elhangzott előadásokból, mind pedig a kötetlen formák között lezajlott szakmai megbeszélésekből merített sok hasznos tapasztalattal térhettek haza.

Witthen Béla

A TERMELŐSZÖVETKEZETI MUNKADÍJAZÁS FEJLESZTÉSE BULGÁRIÁBAN

A Bolgár Kommunista Párt Központi Bizottsága és a Bolgár Népköztársaság kormánya nagy figyelmet fordít a termelőszövetkezetek szervezeti-gazdasági megerősítésére; ennek érdekében számos rendelkezés született. Ezek között is jelentősek a munkadíjazás fejlesztését szolgáló intézkedések.

A bolgár mezőgazdaság korábban nagyon elmaradott volt. A termelőszövetkezeti gazdaságok fejlődésének kezdeti szakaszában is alacsonyak voltak a hozamok. Ilyen körülmények között a termelvények nagy részét üzemen belül használták fel, vagy részesedésként munkacsoportokra és földjáradék címén szétosztották. A gépállomásoknak szintén természetben fizettek.

Ezt a természetes gazdálkodást fokozatosan fejlettebb árutermelés és pénzgazdálkodás váltotta fel. A természetbeni jövedelemrészesedés mellett egyre nagyobb szerephez jutott a pénzbeni jövedelemrészesedés, sőt néhány termelőszövetkezetben teljesen áttértek a pénzbeni munkadíjazásra. Néhány éve már a gépállomási díjat is pénzben fizetik.

A Bolgár Kommunista Párt VII. kongresszusán és a BKP 1958. évi plénumán a bolgár mezőgazdaság gyors fejlesztését

tűzték ki a harmadik ötéves terv időszakára. Ezek a határozatok erőteljesen előmozdították a termelés intenzív irányú fejlődését. Ennek eredményeként 1958-ban és 1959-ben a szövetkezeti gazdaság jelentősen megerősödtek.

Az újabb feltételek között — különösen fejlett, belterjes gazdaságokban — a munkaegység már nem mindenben felelt meg a munka mérése és a munkaszerinti jövedelemrészesedés követelményeinek. 1959-ben a gazdaságok egy részében megkísérelték a végzett munkák pénzbeni elszámolását. A munkanormákat pénzben értékelték a munkacsoportok korábbi értéke alapján, vagy tapasztalataikra támaszkodva újraértékelték saját normáikat, és felhasználták az állami gazdaságok tapasztalatait.

A pénzbeni munkadíjazás lényege, hogy színvonalát a szövetkezeti tagság előre ismeri (garantált), és ez ösztönöz a közös gazdaság munkáinak elvégzésére. A tapasztalatok nem keresik a szövetkezetben kívüli munkalehetőségeket mint korábban, amikor nem ismerték a munkacsoportokra jutó részesedés nagyságát.

A pénzbeni munkadíjazás sikerére és elterjedtségére utal az, hogy 1960-ban a plovdivi körzet 42 termelőszövetkezetéből 28-ban áttértek az új munkadíjazási formára.

A garantált pénzbeni munkadíjazás:

hasonlít a munkaegység-díjazáshoz abban, hogy ugyanazon évben a díjazás színvonala különböző termelőszövetkezetekben más és más lehet, szemben az állami gazdaságokkal, ahol az egyforma munkabefektetésért minden gazdaságban egyforma bért fizetnek.

A munka minőségének javítása érdekében a pénzbeni munkadíjazást célszerű összekapcsolni a fontosabb termelési folyamatok ellenőrzésével. Nagy figyelmet kell fordítani azoknak a fontos munkafolyamatoknak a premizálására (pl. korai és jó minőségű palánták nevelése, a termés időbeni betakarítása stb), amelyek a nagyobb hozamok és a nagyobb jövedelem szempontjából döntőek. Ugyancsak jutalomban kell részesíteni azokat a szövetkezeti tagokat is, akik termelési tervüknél jobb eredményeket értek el.

A plovdivi körzetben Pörvenec faluban a G. Dimitrov Termelőszövetkezet az egyes munkafolyamatok időbeni elvégzéséért az 1959. és 1960. évben az erre a célra létesített prémiumalapról 1 millió levát osztott szét. Ennek a premizálásnak volt köszönhető, hogy a korai áruk szállításának határidejét időben előbbre tudták hozni. Így pl. 1960. május 31-ig a korai burgonyatermés 38,50%-át átadták, ugyanakkor 1957-ben ebben a periódusban a tervezett mennyiségnek csak 22,80%-át adták át.

A premizálás azonban csak akkor lehet célszerű, ha anyagilag is megalapozott. A Plovdiv környéki Kableskovo Termelőszövetkezetben pl. 1961-ben széles körben kezdtek premizálni anélkül, hogy erre — mint Pörvenec faluban — előzetesen külön összeg állt volna rendelkezésre. Ilyen esetben a prémium az év végén a munkaegység-részesedés rovására mehet, mivel a prémiumok levonása után keve-

sebb a munka arányában szétosztható jövedelem.

A termelőszövetkezeti munkadíjazás tovább fejlesztésének szükségszerűsége természetesen azután is fennáll. Számos nyitott, megoldásra váró kérdés van még akkor is, ha a garantált pénzbeni munkadíjazást, a természetbeni részesedést, vagy a premizálást megfelelően alkalmazták a szövetkezetek. Így például bármennyire is csökkent az elmúlt időszakban legtöbbet és legkevesebbet fizető gazdaságok közötti nagy különbség, a két pólus egymástól való távolsága még ma is jelentős. Ez nemcsak azzal magyarázható, hogy az egyes gazdaságokban a munkaszervezés színvonala különböző, mások a munkanormák, eltérő a gépesítés foka stb., hanem azzal is, hogy a különbözőzeti földjáradék I., a talajok természetes termékenysége, a klimatikus tényezők, a felvevő és feldolgozó piac távolsága stb. ugyancsak a differenciálás irányába hatnak. Éppen ezért a termelőszövetkezeti tagok egy és ugyanazon mennyiségű és minőségű munkáért a gazdaságokban különböző nagyságú jövedelemrészesedést kapnak; egyes termelőszövetkezet tagjai jobban járnak, míg más termelőszövetkezetek tagsága károsultnak érzi magát. Ennek a különbségnek a megszüntetése a közös gazdaságok általános fejlesztése és az I. sz. különbözőzeti földjáradékból adódó különbségek kiegyenlítése útján lehetséges.

A termelőszövetkezeti tagság munkadíjazásának továbbfejlesztésére igen nagy lehetőségek vannak. E lehetőségek feltárása, elemzése, az újabb formák bevezetése a szövetkezeti gazdaságokba nagymértékben előmozdítja a mezőgazdaság fejlődését, a célkitűzések megvalósítását.

Evgenia Ar. Gruova